

Úrad pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb

ODBOR REGULÁCIE POŠTOVÝCH SLUŽIEB

Stále pracovisko pre oblasť poštových služieb

Ulica 1. mája 16, 010 01 Žilina

č. 189/ORPS/2020 - 1267

PREDBEŽNÉ ČISTÉ NÁKLADY UNIVERZÁLNEJ SLUŽBY ZA ROK 2020

Úrad pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb, odbor regulácie poštových služieb (ďalej len „úrad“), ako príslušný orgán štátnej správy v oblasti poštových služieb podľa § 2 ods. 1 zákona č. 402/2013 Z. z. o Úrade pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb a Dopravnom úrade a o zmene a doplnení niektorých zákonov v spojení s ustanovením § 12 písm. b) a podľa § 57 odsek 1, odsek 3 a odsek 4 zákona č. 324/2011 Z. z. o poštových službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o poštových službách“) v spojení s § 2 a § 3 Vyhlášky úradu č. 63/2012 Z. z. o spôsobe výpočtu a náhrade čistých nákladov univerzálnej služby (ďalej len „Vyhláška“),

určuje predbežné čisté náklady univerzálnej služby za rok 2020 v sume

12 259 398,- eur

/slovom: dvanásť miliónov dvestopäťdesiatdeväťtisíc tristodeväťdesiatosem eur/.

O d ô v o d n e n i e

Slovenská pošta, a. s., so sídlom Partizánska cesta 9, 975 99 Banská Bystrica, IČO: 36 631 124 (ďalej len „SP, a. s.“) bola v roku 2020 poskytovateľom univerzálnej služby na základe udelenej Poštovej licencie č. 815/001/2012 zo dňa 15. augusta 2012 na poskytovanie univerzálnej služby a vykonávanie poštového platobného styku v platnom znení, ktorá jej bola udelená podľa § 45 ods. 7 v spojení s § 47 ods. 4 zákona o poštových službách s platnosťou od 1. januára 2013 do 31. decembra 2022.

Podľa § 57 ods. 2 zákona o poštových službách predložila SP, a. s., dňa 28.8.2020 úradu vyčíslenie čistých nákladov univerzálnej služby a celkových nákladov za obdobie prvých šiestich mesiacov kalendárneho roka 2020 na tlačive podľa § 4 Vyhlášky spolu s prílohami, evidované pod č. 189/ORPS/2020-918.

SP, a. s., predložila vyčíslenie čistých nákladov univerzálnej služby za I. polrok roka 2020 (ďalej len „vyčíslenie ČN“) a vyčíslenie celkových nákladov za I. polrok roka 2020 nasledovne:

Suma v eurách:	
Čisté náklady univerzálnej služby za I. polrok 2020	11 592 431
Trhová výhoda	-127 895
Celkové náklady za I. polrok 2020	168 475 934
Celkový výsledok hospodárenia za I. polrok 2020 (EBT)	-6 882 917

K vyčísleniu ČN boli v elektronickej podobe (CD nosič) a v tlačenej forme v tých prípadoch, kde to bolo technicky možné vzhľadom na objem dát, predložené tieto prílohy:

- = Popis Komerčného scenára poskytovania univerzálnej poštovej služby a vyčíslenie čistých nákladov univerzálnej poštovej služby za rok 2020 (PWC)
- = Vyčíslenie nákladov za rok 2020 spolu s prílohami Vyhlášky (7 príloh)
- = 14 príloh Komerčného scenára preukazujúcich vyčíslenie jednotlivých častí ČN:
 - Prehľad o doručovaní polrok 2020
 - Geografické členenie triedenia zásielok
 - Úspora nákladov na HSS Zvolen
 - Úspora nákladov v sieti HPS, RPS, OPS 2020
 - Preferencia v zákazníckom správaní pri frekvencii doručovania
 - Externý prieskum Gfk z roku 2014
 - Prevodový mostík nákladov a výnosov polrok 2020
 - Presun nákladov neprevádzkovaných pôšt
 - Výnosy polrok 2020 a výnosy - terminálne odmeny
 - Správna réžia polrok 2020
 - Vyčíslenie nehmotnej výhody DPH polrok 2020
 - Vyčíslenie výhody marketingový efekt a filatelia polrok 2020
 - Výpočet nákladovej efektívnosti
 - Detail poklesu stavu investičného majetku na neprevádzkovaných poštách
- = 11 príloh k výpočtu ČN na základe požiadavky úradu listom č. 89/ORPS/2020-340 zo dňa 23.3.2020:
 - Správa o výsledku hospodárenia SP, a. s., za polrok 2020
 - Organizačná štruktúra SP, a. s.
 - Obraty účtov podľa hlavnej knihy za polrok 2020
 - Polročný výkaz o Oddelenej evidencii nákladov a výnosov z regulovaných poštových činností a ostatných činností za polrok 2020
 - Výkaz ekonomicky neoprávnených nákladov za polrok 2020
 - Obrat z poskytovania univerzálnej služby za polrok 2020
 - Priemerný prepočítaný počet zamestnancov
 - Priemerná celková cena práce vodičov
 - Náklady prepravy
 - Podiel výnosov z podaja do členských štátov EÚ v medzinárodnom styku
 - Detailný výpočet zmeny stavu dlhodobého majetku v rámci zmeny čistých aktív za I. polrok 2020

SP, a. s., použila pre výpočet čistých nákladov univerzálnej služby metódu „Commercial Approach“, ktorá je založená na porovnaní aktuálnych výnosov a nákladov SP, a. s., a výnosov a nákladov toho istého podniku bez povinnosti poskytovania univerzálnej služby. Stanovenie porovnateľných dát predpokladá vypracovanie reálneho, konkurencieschopného a komerčne najvýhodnejšieho modelu (tzv. „komerčného scenára“), ku ktorému by SP, a. s., pravdepodobne pristúpila, ak by nemala povinnosť univerzálnej služby.

Pri metóde „Commercial Approach“ sa vychádza z nasledovných štyroch krokov:

1. krok: Identifikácia hypotetického správania poskytovateľa univerzálnej služby, ak by nemal povinnosť univerzálnej služby,
2. krok: Kalkulácia nákladov poskytovateľa univerzálnej služby bez povinnosti univerzálnej služby,
3. krok: Kalkulácia výnosov poskytovateľa univerzálnej služby bez povinnosti univerzálnej služby,
4. krok: Kalkulácia čistých nákladov univerzálnej služby na základe porovnania výnosov a nákladov dosahovaných poskytovateľom univerzálnej služby v podmienkach bez povinnosti univerzálnej služby.

Na základe ohodnotenia prvkov komerčného scenára sa vypočíta výsledok hospodárenia, ktorý by SP, a. s., dosiahla ako podnik bez povinnosti poskytovania univerzálnej služby. Porovnaním hospodárskych výsledkov podniku s povinnosťou univerzálnej služby a toho istého podniku bez povinnosti univerzálnej služby sa vykalkulujú čisté náklady. Následne sa tento výsledok upraví ešte o primeraný zisk, trhové a nehmotné výhody a nákladovú neefektívnosť.

Pre účely modelovania zmien nákladov v komerčnom scenári k 30.6.2020 boli celkové náklady SP, a.s., rozdelené na základe údajov z účtovníctva a podpornej dokumentácie do nasledovných kategórií: náklady podacej časti pôšt, náklady na doručovanie, náklady na prepravu a triedenie, náklady na správnu réžiu, ostatné náklady, daň z príjmov a ekonomicky neoprávnené náklady.

Pre účely modelovania zmien výnosov v komerčnom scenári boli celkové výnosy SP, a. s., za prvý polrok 2020 na základe údajov z účtovníctva a podpornej dokumentácie rozdelené do nasledovných kategórií: listové zásielky, balíky, expresné služby, poštový platobný styk, SIPO, dôchodky a sociálne dávky, služby pre Poštovú banku, reklamné adresované zásielky, periodické zásielky, letáky a ostatné výnosy. Dopady komerčného scenára na výnosy boli kalkulované na úrovni celej SP, a. s., a to využitím údajov z účtovníctva celej SP, a. s., ako aj jednotlivých pôšt neprevádzkovaných v komerčnom scenári.

Pre výpočet primeraného zisku bola použitá metóda WACC (metóda váženého priemeru nákladov na kapitál). Výška primeraného zisku bola stanovená použitím pomernej časti priemerných nákladov kapitálu WACC, t. j. ako rozdiel medzi nákladmi na financovanie cudzieho a vlastného kapitálu podniku s povinnosťou univerzálnej služby a bez povinnosti univerzálnej služby.

Pre stanovenie nákladovej neefektívnosti bral poskytovateľ univerzálnej služby do úvahy najmä štúdiu zverejnenú spoločnosťou Frontier Economics („Study on the principles used to calculate the net costs of the postal USO“, January 2013), pričom ako najvhodnejšie pre účely výpočtu pre podmienky SP, a. s., boli zvolené postupy uvádzané v predmetnej štúdii, a to metóda založená na historickom porovnávaní miery produktivity tzv. „Method of Historical Comparison – Total Productivity Factor“. Aplikácia stanovenej miery neefektívnosti do výpočtu bola uskutočnená metódou ex-post (tzv. „ex-post efficiency adjustment“), t. j. celkové čisté náklady, kvantifikované na základe aktuálnych účtovných dát, boli po ukončení všetkých výpočtov upravené o stanovené percento neefektívnosti. Pri odhade miery nákladovej neefektívnosti za 1. polrok 2020 SP, a. s., vychádzala z referenčného roka 2012, v ktorom skončila platnosť predchádzajúcej poštovej licencie. Miera použitá vo výpočte je určená na základe údajov za rok 2019. Miera nákladovej efektívnosti je chápaná ako schopnosť podniku reagovať v čase na meniace sa trhové podmienky.

Pre zistenie výsledkov hospodárenia z univerzálnej služby boli použité údaje z oddeleného účtovníctva, vedeného na základe metódy ABC (Activity Based Costing).

Komerčný scenár vychádzal z alternovania a definovania nasledovných parametrov univerzálnej služby:

- geografické pokrytie územia doručovaním,
- poštová sieť,
- cenotvorba,
- produktové portfólio a kvalita služby a
- frekvencia doručovania.

Geografické pokrytie územia doručovaním

Komerčný scenár predpokladá, že podnik bez povinnosti univerzálnej služby by si zachoval súčasný rozsah geografického pokrytia územia doručovaním.

Poštová sieť:

SP, a. s., ako poskytovateľ univerzálnej služby je povinná dodržiavať Požiadavky na kvalitu univerzálnej služby určené úradom, zverejnené vo Vestníku Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, čiastka 3 zo dňa 30.3.2012 pod č. j. 240/001/2012 v platnom znení a na webovom sídle úradu www.teleoff.gov.sk, ktoré okrem iného stanovujú povinnosť zabezpečiť územnú a časovú dostupnosť pobočiek, čím ostávajú v prevádzke aj ekonomicky nerentabilné pošty. V komerčnom scenári bolo z celkového súčasného počtu 1 543 pôšt, 64 poštových stredísk a 5 pojazdných pôšt, identifikovaných 847 pôšt, ktoré musia byť prevádzkované ako povinné a z nich následne, po zohľadnení ekonomických kritérií a nevýznamnej strategickkej povahy, 519 pôšt, ktoré by ako podnik bez povinnosti univerzálnej služby SP, a. s., neprevádzkovala.

Cenotvorba:

Komerčný scenár predpokladá, že SP, a. s., by bez povinnosti univerzálnej služby pristúpila iba k spoplatneniu slepeckých zásielok, čo by sa odzrkadlilo v náraste výnosov.

Produktové portfólio a kvalita služby:

SP, a. s., by znížením frekvencie doručovania v komerčnom scenári nebola schopná dodržať normy kvality na celom geografickom území Slovenskej republiky stanovené Požiadavkami na kvalitu pre zásielky s lehotou prepravy D+1. Uvedená zmena v rámci komerčného scenára vychádza z predpokladu zníženia frekvencie doručovania v rajónoch s prevažujúcou pochôdzkou zo súčasne platného systému (každý pracovný deň) na 6 z 10 pracovných dní. V týchto oblastiach by SP, a. s., nedokázala garantovať doručenie zásielky adresátovi najneskôr nasledujúci pracovný deň. Zmeny by sa čiastočne dotkli štruktúry produktu list 1. triedy a poštového poukazu na adresu 1. triedy (zníženie kvality, nedodržanie lehoty D+1).

Frekvencia doručovania:

Podnik bez povinnosti univerzálnej služby by znížil frekvenciu doručovania vo vybraných oblastiach a to tak, že v doručovacích rajónoch, kde pochôdzka predstavuje viac ako 50 % časového fondu doručovateľa, by boli zásielky doručované počas troch pracovných dní z piatich. V komerčnom scenári bolo takto identifikovaných 2 046 rajónov so zníženou frekvenciou doručovania a 2 248 rajónov bez zmien v doručovaní. Uvedené zmeny v komerčnom scenári by boli sprevádzané nasledovnými zmenami:

- zmena v systéme doručovania doručovateľmi a v súvisiacich nákladoch,
- zmena v štruktúre a výške výnosov,
- zmena v systéme motorizovaného doručovania a v súvisiacich nákladoch,
- zmena v správnej réžii a v súvisiacich nákladoch.

Rozšírením motorizovaného doručovania a zmenami v prepravnej sieti by sa dosiahla úspora v najazdených km za rok a zároveň boli identifikované možnosti optimalizácie triedenia zásielok zmenou charakteru triediaceho strediska vo Zvolene.

V textovom dokumente „Opis komerčného scenára poskytovania univerzálnej služby a vyčíslenie predbežných čistých nákladov univerzálnej služby za polrok 2020“ na strane 4 bolo spresnené poskytovateľom univerzálnej služby sumárne vyčíslenie čistých nákladov univerzálnej služby za prvý polrok 2020, vrátane zohľadnenia trhových a nehmotných výhod a primeraného zisku s rozčlenením údajov pre poskytovateľa univerzálnej služby s povinnosťou univerzálnej služby a pre toho istého poskytovateľa univerzálnej služby, ak by univerzálnu službu neposkytoval, v súlade s ustanovením § 56 ods. 2 zákona o poštových službách nasledovne:

v eurách:

	SP, a. s., s povinnosťou univerzálnej služby	SP, a. s., bez povinnosti univerzálnej služby	Čisté náklady za 1. polrok 2020
Výnosy	161 593 010	158 242 971	3 350 039
Náklady	168 475 934	153 972 127	14 503 808
Výsledok hospodárenia (EAT)	(6 882 924)	4 270 844	11 153 769
Primeraný zisk	-	-	730 393
Trhové a nehmotné výhody	-	-	(127 895)
Úprava o neefektívnosť	-	-	(163 835)
Čisté náklady	-	-	11 592 431

Podľa § 57 ods. 3 zákona o poštových službách úrad do 90 dní odo dňa doručenia vyčíslenia podľa odseku 2 určí predbežné čisté náklady univerzálnej služby za kalendárny rok, za ktorého prvých šesť mesiacov bolo predložené vyčíslenie podľa odseku 2 a tie zverejní vo vestníku.

Podľa § 57 ods. 4 zákona o poštových službách je úrad oprávnený na účely posúdenia a určenia predbežných čistých nákladov univerzálnej služby overovať a kontrolovať podklady na výpočet predbežných čistých nákladov univerzálnej služby sám alebo prostredníctvom ním poverenej odborne spôsobilej a nezávislej osoby, ako aj nahliadať do účtovných kníh a záznamov poskytovateľa univerzálnej služby. V súlade s týmito ustanoveniami boli predložené údaje na účely posúdenia a určenia predbežných čistých nákladov univerzálnej služby overované a kontrolované prostredníctvom poverenej odborne spôsobilej a nezávislej osoby vybranej procesom verejného obstarávania – Ernst & Young, spol. s r. o., so sídlom Žižkova 9, 811 02 Bratislava, (ďalej len „audítor“).

Pri overovaní výpočtu predbežných čistých nákladov univerzálnej služby boli skontrolované a posúdené nasledovné údaje a informácie:

1. Komerčný scenár Poskytovateľa univerzálnej služby v zmysle Vyhlášky príloha 2 bod 4, t. j. dokument s názvom „Opis komerčného scenára poskytovania univerzálnej služby a vyčíslenie čistých nákladov univerzálnej služby za polrok 2020“;
2. Tabuľky detailných údajov k vyčísleniu predbežných čistých nákladov univerzálnej služby za 1. polrok 2020 podľa prílohy č. 4 Vyhlášky vyplnené poskytovateľom univerzálnej služby;
3. Požiadavky na kvalitu univerzálnej služby platné v roku 2020;
4. Obratová predvaha poskytovateľa univerzálnej služby k 30.6.2020;
5. Správa o výsledku hospodárenia Slovenskej pošty, a. s., za 1. polrok 2020;
6. Výkaz ekonomicky neoprávnených nákladov poskytovateľa univerzálnej služby za 1. polrok 2020;
7. Výkaz o oddelenej evidencii nákladov a výnosov z regulovaných poštových činností a ostatných činností OdÚč 1 - 02 za 1. polrok 2020;
8. Zostava náklady prepravy;

V rámci uvedenej činnosti bol vykonaný audit zameraný najmä na:

- overenie súladu údajov v podkladoch pre výpočet predbežných čistých nákladov podľa Vyhlášky,
- posúdenie reálnosti a objektívnosti vypracovaného komerčného scenára, najmä schopnosti podniku poskytovať naďalej poštové služby a iné komerčné služby podľa uzatvorených zmlúv,
- zohľadnenie prvkov povinnosti univerzálnej služby uložených v Požiadavkách na kvalitu univerzálnej služby vo výpočte, posúdenie rozsahu Požiadaviek na kvalitu, ich náročnosti a vplyvu na záťaž poskytovateľa UNS a výšku čistých nákladov,
- zohľadnenie vplyvu komerčného scenára na výnosy,
- overenie transparentnosti výpočtu predbežných čistých nákladov s prípadným detailnejším zameraním na jednotlivé prvky podľa pokynov úradu,
- identifikáciu a ohodnotenie neefektívne vynaložených nákladov a ich vylúčenie z výpočtu,
- overenie správnosti výpočtu trhových hmotných a nehmotných výhod z poskytovania univerzálnej služby a zohľadnenie využívania poštovej siete aj na iné poštové a nepoštové služby,
- overenie správnosti výpočtu a posúdenie výšky primeraného zisku,
- posúdenie a overenie výpočtu nákladovej efektívnosti,
- posúdenie neprimeranej finančnej záťaže predbežných čistých nákladov za rok 2020,
- overenie, či predbežné čisté náklady obsahujú len preukázateľné a ekonomicky oprávnené náklady, a to tak priame náklady, ako aj nepriame náklady poskytovateľa univerzálnej služby, vynaložené na poskytovanie univerzálnej služby,
- vyhodnotenie úrovne využívania univerzálnej služby, jej vývoj a vplyv na hospodársku situáciu poskytovateľa, vyhodnotenie celkového výsledku hospodárenia a výsledku hospodárenia dosahovaného z univerzálnej služby a pomeru medzi predbežnými čistými nákladmi a celkovými výnosmi z univerzálnej služby a
- overenie, či uplatnený postup výpočtu čistých nákladov nepodporuje vznik krížového financovania iných komerčných služieb v prípade kompenzácie čistých nákladov z kompenzačného fondu a neznamená nadmernú náhradu čistých nákladov.

Po posúdení doručeného vyčíslenia ČN poskytovateľom univerzálnej služby, vrátane podkladov a príloh, pristúpil úrad k overeniu správnosti výpočtu predbežných čistých nákladov za rok 2020 v spolupráci s audítorm. Vzhľadom k tomu, že niektoré predložené údaje a postupy výpočtu boli nedostatočne zdôvodnené, úrad na základe odporúčaní audítora žiadal o doplňujúce informácie a vysvetlenia. Úrad vyžiadal od SP, a. s., nasledovné informácie:

E-mailom zo dňa 7.9.2020:

- účty a sumy výnosov podľa hlavnej knihy k položke výkazu 1-02 OdÚč „Ostatné výnosy nepodliehajúce regulácii“,
- objasnenie rozdielu medzi sumou osobných nákladov vodičov a sumou osobných nákladov podľa Mostíka nákladov,
- vysvetlenie spôsobu zabezpečenia zvozu a vývozu materiálu na vybraných doručovacích rajónoch,
- vysvetlenie nezrovnalosti v sume dobierky podľa hlavnej knihy so sumou podľa dodaného rozkladu riadku 4.11 výkazu OdÚč 1-02,
- vysvetliť rozdiel využitím účtov hlavnej knihy v sume expresných zásielok podľa komerčného scenára časť 2.1.2 a v sume podľa Výkazu OdÚč,
- vysvetliť nesúlad medzi sumou celkových nákladov a celkových výnosov pôšt podľa tabuľky 1 Vyhlášky, príl. 4 a sumou podľa Výkazu OdÚč. riadok V.01,
- vysvetliť, prečo je pošta Štúrovo v komerčnom scenári príl. 1 uvedená 14 krát pod nákladovým strediskom 3D0435 a 1x pod nákladovým strediskom 3P0435,

- vysvetliť, prečo sú niektoré pošty uvedené duplicitne v tab. 1 Vyhlášky príl. 4,
- vysvetliť rozdiel medzi sumou celkových nákladov neprevádzkovaných pôšt podľa tab.1 v príl.4 a podľa príl.8 komerčného scenára,
- vysvetliť využitie vybraných kurzov hlavnej prepravnej siete v komerčnom scenári,
- uviesť priemerný osobný náklad na jedného vodiča,
- doložiť správnu zostavu prílohy č. 9 náklady prepravy za 1. polrok 2020,
- odstrániť rozdiely, resp. vysvetliť rozdiely medzi dĺžkou pochôdzky podľa komerčného scenára príl. č 1 a tab. č. 5 Vyhlášky,

SP, a. s., odpovedala emailom dňa 18.9.2020, kde priložila požadované vysvetlenia, opravenú tabuľku č. 1 „Náklady a výnosy stratových pôšt a prevádzkovaných pôšt poskytovateľa“, opravenú prílohu č. 8 „Presun nákladov neprevádzkovaných pôšt“, prílohu „priemerná cena práce vodičov za 1. polrok 2020, aktualizovaný súbor „náklady prepravy za 1. polrok 2020“, súbor „nepoštové služby výnosy za 1. polrok 2020“, aktualizovaný súbor „Hlavná prepravná sieť v komerčnom scenári“.

E-mailom zo dňa 10.9.2020:

- doplniť stav zamestnancov v 1. polroku 2020 v HSS Bratislava, Žilina a Košice,
- vysvetliť výpočet sumy výnosov zo zapísaných zásielok na neprevádzkovaných poštách podľa Komerčného scenára príl. č.9.

SP, a. s., odpovedala e-mailom dňa 18.9.2020, pričom uviedla vysvetlenie rozdelenia výnosov za zapísané zásielky a priložila súbor „čerpanie mzdových prostriedkov za odbor logistických činností za 1. polrok 2020“.

E-mailom zo dňa 11.9.2020:

- doplnenie vysvetlenia k terminálnym odmenám, najmä aktuálnu výšku penalizácie pri nedodržaní cieľovej kvality a detail výnosov za prichádzajúce listy I. triedy nezahrnutých do merania IRA-E.

SP, a. s. odpovedala e-mailom dňa 22.9.2020, poslala požadované rozčlenenie výnosov spolu s prílohou „Vplyv kvality medzinárodnej služby na výpočet PČN za 1. polrok 2020“.

E-mailom zo dňa 16.9.2020:

- výpočet zmeny výnosov a nákladov v rámci výpočtu daňovej výhody za I. polrok 2020,
- výšku potreby pracovných miest pri prevzatí a odovzdaní materiálu započítanú v komerčnom scenári pre doručovateľa, ktorý nahrádza kurz OPS,
- vysvetlenie potreby pracovných miest u tých doručovacích rajónov, kde bol zistený prírastok pochôdzky a dvojnásobná vzdialenosť medzi strategickou poštou a odovzdacím miestom.

SP, a. s., zaslala e-mailom dňa 22.9.2020 odpoveď spolu s prílohou č. 11 „nehmotná výhoda DPH 1. polrok 2020“ a stanovisko k predmetným otázkam.

Za účelom vysvetlenia niektorých stanovísk SP, a. s., a úprav vedúcich k zníženiu predbežných čistých nákladov za rok 2020 zo strany audítora a úradu, sa dňa 25.09.2020 uskutočnilo on-line pracovné stretnutie za účasti zástupcov úradu, SP, a. s., audítora a spoločnosti PricewaterhouseCoopers Slovensko, s. r. o., ktorá na základe zmluvy realizovala vyčíslenie pre SP, a. s. Na stretnutí boli prerokované všetky dovtedy známe zistenia audítora vedúce k úprave predbežných čistých nákladov, stanoviská SP, a. s., a doplnené údaje. SP, a. s., boli oznámené aj otvorené otázky z predchádzajúcej korešpondencie, a to:

- výška potreby pracovného miesta započítaná v tabuľke 5 Vyhlášky do potreby pracovných miest v komerčnom scenári pre doručovateľa nahrádzajúceho v komerčnom scenári kurz OPS na prevzatie/odovzdanie materiálu na strategickej pošte,
- popis stanovenia potreby pracovného miesta v komerčnom scenári pre vzorku doručovacích rajónov,
- vysvetlenie rozdielu medzi nákladmi podľa tabuľky 1 Vyhlášky a nákladmi pôšt podľa Výkazu OdÚč v časti V.,
- vysvetlenie rozdielov medzi dĺžkou pochôdzky podľa KS príl.1 a tabuľkou 5 Vyhlášky,
- vysvetlenie neobvykle vysokej ceny práce na nástupníckych poštách, čo môže mať spätný dopad na akceptáciu prílohy 8 KS.

Výsledkom pracovného stretnutia bolo dohodnutie termínu dňa 2.10.2020, na predloženie doplnených podkladov zo strany SP, a. s., najmä k vyššie uvedeným otvoreným otázkam. Pri ostatných zisteniach a navrhnutých úpravách úrad konštatoval, že pretrvávajú sporné stanoviská a postup SP, a. s., pri vyčíslení predbežných čistých nákladov sa opakuje, ako aj následné úpravy audítora.

Dňa 2.10.2020 zaslala SP, a. s., vyjadrenie k jednotlivým úpravám, v ktorom potvrdila svoje nesúhlasné stanovisko, pričom ďalšie doplňujúce podklady nepriložila.

Úrad akceptoval odporúčania audítora a na základe predložených zistení neakceptoval vyčíslenie sumy predbežných čistých nákladov SP, a. s., v častiach týkajúcich sa výpadku výnosov v komerčnom scenári za poštový platobný styk, za služby pre Poštovú banku, a. s., za listy I. triedy a zapísané zásielky, ďalej vyčíslenie úspory nákladov v doručovaní, úspory nákladov správnej réžie a ApoNet-u, vyčíslenie neefektívne vynaložených nákladov a chybný výpočet marketingovej výhody.

Na základe všetkých dostupných údajov, po posúdení komerčného scenára a postupov pri výpočte, ako aj odporúčaní uvedených v záverečnej správe audítora, pristúpil úrad k úprave nesprávnych, resp. nedostatočne zdôvodnených výpočtov a k vyčísleniu predbežných čistých nákladov za prvý polrok 2020.

Súhrn úprav, ktorý zahŕňa údaje o znížení sumy predložených predbežných čistých nákladov je uvedený v nasledovnom prehľade:

	Suma v eurách:	Typ nedostatku
1.	-14 518	Ekonomicky neoprávnené náklady vylúčené z nákladov podaja
2.	- 235 702	Neuznanie prenosu nákladov na pošty s nulovým stavom zamestnancov
3.	- 636 067	Chybný výpočet rozdielu potreby pracovných miest doručovateľov
4.	- 142 914	Nezohľadnená potreba pracovných miest doručovateľov na jazdu na ďalšie doručovacie rajóny
5.	- 54 907	Potreba pracovných miest doručovateľov na prevzatie materiálu
6.	- 57 950	Úprava miery úspory nákladov v doručovaní z dôvodu prekročenia ustanoveného denného limitu pracovného času

7.	- 601 751	Zníženie úspory osobných nákladov správnej réžie
8.	- 176 129	Úprava miery úspory ostatných nákladov správnej réžie
9.	- 105 347	Úprava úspory nákladov na ApoNet
10.	- 31 864	Zvýšenie výpadku výnosov v dôsledku zníženia frekvencie doručovania za listy I. triedy
11.	- 423 791	Zvýšenie výpadku výnosov v Komerčnom scenári v dôsledku zmeny doručovania za zapísané zásielky
12.	- 272 359	Úprava neakceptovaného výpadku výnosov za poštový platobný styk
13.	- 372 065	Úprava výpadku výnosov služieb pre Poštovú banku, a. s.
14.	- 24 139	Chybný výpočet marketingovej výhody
15.	- 628 470	Úprava neefektívne vynaložených nákladov
	- 3 777 973	Spolu úpravy predbežných čistých nákladov
	7 814 458	Upravené predbežné čisté náklady za 1. polrok 2020

K bodu 1:

Porovnaním nákladov pôšt v štruktúre podľa tabuľky č. 1, príloha č. 4 Vyhlášky, s nákladmi pôšt podľa mostíka nákladov bolo zistené, že do nákladov podaja boli zahrnuté ekonomicky neoprávnené náklady v sume 14 518 eur. Tieto boli vylúčené a o túto sumu boli znížené predbežné čisté náklady.

K bodu 2:

Na pošty Partner a na ďalšie malé pošty, na ktoré nie sú účtovne evidované osobné náklady, nie sú ani v komerčnom scenári alokované žiadne presúvané náklady zrušených pôšt. Tento predpoklad nie je reálny, nakoľko možno očakávať, že ak prevezmú činnosť zrušenej pošty, náklady im vzrastú. Úprava zohľadňuje mieru prenosu nákladov podaja a výnosov v komerčnom scenári a znamená zníženie predbežných čistých nákladov o 235 702 eur.

K bodu 3:

Rozdiel potreby pracovných miest doručovateľov je vypočítaný ako rozdiel skutočnej potreby (nie normovanej) v základnom scenári a normovanej potreby v komerčnom scenári. Odchýlka skutočnej potreby od normovanej potreby pracovných miest v základnom scenári nie je zanedbateľná, preto bolo potrebné rozdiel počítať z porovnateľných hodnôt. Pre vyčíslenie rozdielu bola použitá normovaná potreba pracovných miest pre oba scenáre, čo viedlo k zníženiu predbežných čistých nákladov o 636 067 eur.

K bodu 4:

V komerčnom scenári sa nachádza 185 doručovacích rajónov s podielom pochôdzky menším než 50%, pri ktorých sa zároveň predlžuje pochôdzka motorovým vozidlom.

Komerčný scenár nezohľadňuje potrebu pracovných miest doručovateľa na jazdu navyše, preto potreba pracovných miest bola navýšená podľa normovanej rýchlosti pochôdzky motorovým vozidlom. Úpravou sa znížili predbežné čisté náklady o 142 914 eur.

K bodu 5:

V komerčnom scenári sa nachádza 179 doručovacích rajónov s podielom pochôdzky pod 50%, pri ktorých doručovateľ vykonáva zvoz a vývoz materiálu na doručovanie, pričom nie je zohľadnená potreba pracovných miest doručovateľa na prevzatie alebo odovzdanie materiálu na strategickú poštu. Potreba pracovných miest doručovateľov bola navýšená o 0,5 hod. pre každý takýto rajón, čo vyvolalo úpravu osobných nákladov o 54 907 eur a zníženie predbežných čistých nákladov o túto sumu.

K bodu 6:

Z podkladov ku Komerčnému scenáru je zrejmé zvýšenie záťaže doručovateľov. V modelovanom doručovaní bolo zistených 104 doručovacích rajónov, kde potreba pracovného miesta presahuje viac než 10,73 hod./denne. Vyšší pracovný čas je nerealistický, nakoľko ani v súčasnosti nevyužíva poskytovateľ univerzálnej služby vyššie zaťaženie doručovateľov. Preto bola úspora pracovných miest doručovateľov prepočítaná, čo viedlo k nižšej úspore pracovných miest a k zníženiu predbežných čistých nákladov o 57 950 eur.

K bodu 7:

V komerčnom scenári sú v prílohe 10 uplatnené len 2 vplyvy na zmenu osobných nákladov, a to vplyv zúženia siete a vplyv zníženia celkového počtu zamestnancov. Počet zamestnancov použitý vo výpočte je zjavne chybný, pretože nebol zahrnutý celkový počet všetkých zamestnancov, ale len tých, ktorých sa týka posudzovanie v rámci Komerčného scenára a percento úspory zamestnancov je vyčíslené vyššie. Útvary správnej réžie však poskytujú podporu celej SP, a. s. V rámci výpočtu úspory osobných nákladov správnej réžie bolo potrebné upraviť percento úspory celkového počtu zamestnancov a zohľadniť aj ďalšie vplyvy. Úprava úspory režijných nákladov za časť osobné náklady je vo výške 601 751 eur a o túto sumu boli znížené predbežné čisté náklady.

K bodu 8:

Úprava je z rovnakého dôvodu, ako je uvedené v predchádzajúcom bode. V rámci výpočtu úspory ostatných nákladov správnej réžie bolo potrebné upraviť koeficienty úspory osobných nákladov správnej réžie a zohľadniť ďalšie vplyvy. Výsledný rozdiel v uznanej úspore ostatných nákladov správnej réžie vo výške 176 129 eur vedie k zníženiu predbežných čistých nákladov o túto sumu.

K bodu 9:

Pri overovaní podkladov bol zistený nesúlad v počte zamestnancov na nástupníckych poštách (príloha 8) a počte priehradiek na poštách (tabuľka 1). Medzi neprevádzkovanými poštami bolo 38 pôšt s viac ako 2 prepočítanými zamestnancami na jednu priehradku, pričom najvyšší počet bol 4,94. Poskytovateľ univerzálnej služby dostatočne nevysvetlil rozdiely komerčného scenára, preto úspora nákladov na priehradky využívajúce ApoNet bola upravená o zistené nezrovnalosti a predbežné čisté náklady sa znížili o 105 347 eur.

K bodu 10:

Komerčný scenár uvažuje s nulovým výpadkom výnosov listu 1. triedy po znížení frekvencie doručovania vďaka vysokému výnosu z alternatívneho produktu, ktorý by ho nahradil pri jednotkovej cene 6,60 eur. Je to však cena s DPH, teda výnos by bol len 5,50 eur; zároveň sú k expresným zásielkam poskytované zľavy, čo znamená cenu ešte nižšiu. Úpravou jednotkovej ceny vznikol rozdiel vo výške 31 864 eur a o túto sumu boli znížené predbežné čisté náklady.

K bodu 11:

Komerčný scenár predpokladá len výpadok výnosov zo zúženia siete. V dôsledku zníženia frekvencie doručovania by však nesporne došlo aj k výpadku výnosov pri zapísaných listoch 1. triedy tak, ako sa uvažuje s výpadkom výnosov pri obyčajných listoch 1. triedy. SP, a. s., vo výpočtoch uvažovala s cenou expresnej zásielky 6,60 eur (cena bez DPH je 5,50 eur). Z Výkazu o oddelenej evidencii OdÚč 1-02 však vyplýva, že priemerná jednotková cena je nižšia. Uplatnením reálnej ceny za expresné zásielky bol vyčíslený rozdiel vo výnosoch 423 791 eur, čo predstavuje zníženie predbežných čistých nákladov.

K bodu 12:

Komerčný scenár uvádza výpadok výnosov pre poštový platobný styk pri zúžení poštovej siete o 6,46% podľa vlastného výskumu na základe zmeny adresy pošty. Uvedený výskum je irelevantný pre účel určenia ČN, nakoľko presun pošty na inú adresu znamená dodržanie požiadaviek na kvalitu a nezmenenú dostupnosť pôšt, kým komerčný scenár uvažuje so zrušením jednej tretiny pôšt, čím sa výrazne zhorší dostupnosť pre zákazníka a zmení sa jeho správanie. Úrad uplatnil odborný odhad pre vyčíslenie výpadku výnosov, čím sa výnosy v komerčnom scenári znížia o 272 359 eur a táto úprava zároveň znamená zníženie predbežných čistých nákladov.

K bodu 13:

Ide o rovnaký nedostatok ako v predchádzajúcom bode. Komerčný scenár uvádza výpadok výnosov zo služieb pre PB, a. s., vo výške 4,42 % podľa vlastného výskumu. Uvedený výskum je irelevantný pre účel určenia ČN z dôvodov uvedených pri úprave č. 12. Úrad uplatnil odborný odhad pre vyčíslenie výpadku výnosov, čím sa výnosy v komerčnom scenári znížili o 372 065 eur a o túto sumu sa znížili aj predbežné čisté náklady.

K bodu 14:

Komerčný scenár vyčíslil marketingový efekt vo výške 17 523 eur v spojitosti so zúžením siete a znížením frekvencie doručovania. Vo výpočte došlo k aritmetickej chybe, jej odstránením došlo k navýšeniu výhody plynúcej z marketingu o sumu 24 139 eur s dopadom na zníženie predbežných čistých nákladov.

K bodu 15:

Metodika odhadu neefektívne vynaložených nákladov predložená SP, a. s., uvažuje s nulovou mierou neefektívnosti nákladov v r. 2012, čo považuje úrad za neobhájiteľné. Použitím tejto metódy predstavujú neefektívne vynaložené náklady len 1,5% z čistých nákladov. Vzhľadom k tomu bolo percento neefektívnosti stanovené na 10%, v rozmedzí zistenej hodnoty rozsahu neefektívnosti identifikovaného v štúdiu Nera Economic Consulting 3 až 17%. Predbežné čisté náklady boli znížené o sumu 628 470 eur.

Po zohľadnení všetkých vyššie uvedených vplyvov úrad upravil sumárne vyčíslené predbežné ČN, vrátane úpravy o neefektívnosť, ako aj údaje o nákladoch a výnosoch SP, a. s., bez povinnosti univerzálnej služby nasledovne:

v eurách:

	SP, a. s., s povinnosťou univerzálnej služby	SP, a. s., bez povinnosti univerzálnej služby	Upravené predbežné čisté náklady za 1. polrok 2020
Výnosy	161 593 010	157 142 892	-
Náklady	168 475 934	155 997 412	-
Výsledok hospodárenia	-6 882 924	1 145 480	7 028 404
Primeraný zisk	-	-	730 393
Trhové a nehmotné výhody	-	-	- 152 034
Úprava o neefektívnosť	-	-	- 792 305
Čisté náklady	-	-	7 814 458

Predbežné čisté náklady univerzálnej služby za prvý polrok 2020 po zohľadnení trhovej výhody a upravenej hodnoty nákladovej efektívnosti predstavujú sumu **7 814 458 eur**.

Podľa § 57 ods. 1 zákona o poštových službách, ak z poskytovania univerzálnej služby v kalendárnom roku vzniknú poskytovateľovi univerzálnej služby čisté náklady univerzálnej služby, ktoré predstavujú pre poskytovateľa univerzálnej služby neprimeranú finančnú záťaž, má poskytovateľ univerzálnej služby nárok na ich náhradu z kompenzačného fondu. Neprimeranosť finančnej záťaže posudzuje úrad v konaní o určení predbežných čistých nákladov univerzálnej služby a čistých nákladov univerzálnej služby a za neprimeranú finančnú záťaž sa považuje stav, keď čisté náklady univerzálnej služby dosahujú takú sumu, že nie je vzhľadom na hospodársku situáciu poskytovateľa univerzálnej služby možné od neho spravodlivo požadovať, aby ich znášal.

Posudzovanie a určenie neprimeranej finančnej záťaže

Pri posudzovaní neprimeranej finančnej záťaže úrad v súlade s ustanovením § 57 ods. 1 zákona o poštových službách zisťoval, či nastal stav, keď čisté náklady univerzálnej služby dosahujú takú sumu, že nie je vzhľadom na hospodársku situáciu poskytovateľa univerzálnej služby možné od neho spravodlivo požadovať, aby ich znášal. Na účely určenia neprimeranej finančnej záťaže úrad v súlade s § 2 a podľa prílohy č. 1 Vyhlášky „Posudzovanie a určenie neprimeranej finančnej záťaže“ posudzoval:

- a) či čisté náklady obsahujú len preukázateľné a ekonomicky oprávnené náklady, a to priame náklady, ako aj nepriame náklady poskytovateľa, vynaložené na poskytovanie univerzálnej služby,
- b) či rozdiel medzi čistými nákladmi a nehmotnými výhodami je kladný,
- c) rozsah, v akom čisté náklady ovplyvnili rentabilitu výnosov poskytovateľa,
- d) veľkosť rozdielu medzi rentabilitou výnosov poskytovateľa a ostatných poštových podnikov,
- e) úroveň využívania univerzálnej služby, jej vývoj, výsledok hospodárenia a vplyv na hospodársku situáciu poskytovateľa,
- f) pomer medzi čistými nákladmi a celkovými výnosmi z univerzálnej služby,
- g) trhový podiel poskytovateľa na trhu univerzálnej služby a zameniteľných poštových služieb.

K bodu a):

Úrad overil súlad údajov komerčného scenára s údajmi vykázanými v účtovných triedach 5 a 6 vo všeobecnom účtovníctve, a to bez zistenia rozdielov. Úrad upravil predbežné čisté náklady o vyššie uvedené úpravy priamych nákladov a o nesprávne vyčíslenú úsporu režijných nákladov. Z nákladov boli vylúčené ekonomicky neoprávnené náklady po úprave v sume 1 621 062 eur.

K bodu b):

Upravené predbežné čisté náklady za prvý polrok 2020 (bez zohľadnenia nehmotných výhod) sú 7 966 492 eur a nehmotné výhody sú 152 034 eur. Úrad konštatuje, že rozdiel medzi čistými nákladmi a nehmotnými výhodami je kladný.

K bodu c):

V prvom polroku 2020 bola vyčíslená celková strata z univerzálnej služby - 6 936 798 eur. Pre hodnotenie rentability výnosov bol zvolený ukazovateľ prevádzkovej rentability, ktorý je považovaný za optimálny na posudzovanie primeranosti dosahovaného zisku.

Z univerzálnej služby bez kompenzácie bola v prvom polroku 2020 dosiahnutá prevádzková strata - 6 047 978 eur. Prevádzková rentabilita univerzálnej služby bez kompenzácie je vo výške - 7,27 %, po kompenzácii bude 0,09 %. Vyčíslený dopad naznačuje, že predbežné čisté náklady za prvý polrok rok 2020 predstavujú zjavnú záťaž pre poskytovateľa univerzálnej služby.

Produkty mimo univerzálnej služby sú aj bez kompenzácie ziskové na úrovni prevádzkovej marže 2,79 %. SP, a. s., bez kompenzácie dosiahla za polrok 2020 prevádzkovú stratu -3 867 055 eur a jej prevádzková rentabilita je - 2,39 %. Z uvedeného vyplýva, že čisté náklady znižujú rentabilitu výnosov SP, a. s., a znamenajú pre poskytovateľa univerzálnej služby záťaž.

K bodu d):

Poštové podniky poskytujúce zameniteľné poštové služby dosiahli v prvom polroku 2020 z poskytovania poštových služieb rentabilitu výnosov od 1,88 % do 3,29 % a ich priemerná rentabilita je 2,59 %.

K bodu e):

Úrad posudzoval využívanie univerzálnej služby na poštách, ktoré je SP, a. s., povinná prevádzkovať podľa Požiadaviek na kvalitu univerzálnej služby a ktorých náklady podacej časti boli zahrnuté do výpočtu čistých nákladov. Tieto pošty sú prevádzkované z titulu zabezpečenia univerzálnej služby, avšak objemy poskytovaných produktov univerzálnej služby sú na väčšine pôšt nižšie ako objemy ostatných komerčných služieb, t. j. výnosy z univerzálnej služby nepokrývajú fixné náklady týchto pôšt. Objem najdôležitejšieho produktu univerzálnej služby (obyčajný list 1. a 2. triedy) za predchádzajúce obdobie 3 rokov každoročne klesá. Tento pokles produkcie má významný vplyv na dosahované výnosy, výsledok hospodárenia a na celkovú hospodársku situáciu poskytovateľa univerzálnej služby.

K bodu f):

Pomer predbežných čistých nákladov k celkovým výnosom z univerzálnej služby za prvý polrok 2020 je 9,39 % a pomer predbežných čistých nákladov k celkovým výnosom SP, a. s., je 4,84 %, čo úrad hodnotí ako jestvujúcu záťaž pre poskytovateľa univerzálnej služby.

K bodu g):

Podiel poskytovateľa univerzálnej služby na trhu univerzálnej služby a zameniteľných služieb je 99,88 % a podnikov poskytujúcich zameniteľné poštové služby je 0,12 %.

Úroveň využívania poštových služieb a najmä univerzálnej služby, je jedným z rozhodujúcich ukazovateľov, ktoré majú do budúcnosti dopad na náklady SP, a. s., ako poskytovateľa univerzálnej služby a to tým, že pri trvalom poklese objemu zásielok dochádza k znižovaniu výnosov z univerzálnej služby, pričom fixné náklady nie je možné znižovať rovnakým tempom. Táto skutočnosť je jedným z potenciálnych faktorov, ktoré zvyšujú úroveň neprimeranej finančnej záťaže pre SP, a. s., ako poskytovateľa univerzálnej služby.

Úrad vyhodnotil uvedené ukazovatele, postavenie SP, a. s., ako aj poštových podnikov poskytujúcich zameniteľné poštové služby, ktoré prispievajú do kompenzačného fondu a pristúpil k určeniu neprimeranej finančnej záťaže. Úrad považuje za opodstatnené, že časť z čistých nákladov bude znášať aj poskytovateľ univerzálnej služby. Za primeranú záťaž považuje 1 % z celkových nákladov SP, a. s.

Podľa § 57 ods. 3 zákona o poštových službách sa predbežné čisté náklady univerzálnej služby určujú za kalendárny rok, za ktorého prvých šesť mesiacov bolo predložené vyčíslenie. Úrad na základe predpokladaných čistých nákladov 1. polroku 2020 vyčíslil predbežné čisté náklady za rok 2020.

Výsledné určenie predbežných čistých nákladov univerzálnej služby za rok 2020 je uvedené v nasledovnom prehľade:

Posudzované obdobie	Suma v eurách:	
	1. polrok 2020	rok 2020
Predbežné čisté náklady univerzálnej služby	7 814 458	15 628 916
1 % z celkových nákladov SP, a. s.	1 684 759	3 369 518
Neprimeraná finančná záťaž	6 129 699	12 259 398

Na základe uvedených údajov, po posúdení predložených podkladov, ich kontrole a overení, ako aj po posúdení dostupných údajov predložených poskytovateľom univerzálnej služby a informácií a poznatkov získaných v rámci svojej činnosti, úrad pristúpil podľa § 57 ods. 3 a ods. 4 zákona o poštových službách k určeniu predbežných čistých nákladov univerzálnej služby za rok 2020 v sume **12 259 398** eur a tieto zverejňuje v zmysle zákonných ustanovení vo Vestníku úradu.

V Žiline, dňa 26. novembra 2020

JUDr. Zuzana Isteníková, v. r.
riaditeľka odboru
regulácie poštových služieb